

13 - 8 - 37

L'ESQUEVELLA

DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: AR. 1290 - TEL. 23994

V I N T - I - C I N C C È N T I M S

—I què vas fer?

—Li vaig clavar una bufetada que van tocar les sirenes.

EL DECRET DE REINTEGRACIO

Els catalans absents de la pàtria estan retornant que és un «cumentu»

Com era de preveure, el decret disposant que tots els catalans absents es reintegressin ràpidament a llurs càrrecs, ha tingut un èxit sense precedents. El govern s'ha vist obligat a establir una línia de precaució a vint quilòmetres de la frontera, per tal d'evitar que entre l'allau d'immigrants pogués filtrar-se algun català no afectat pel decret de referència.

L'emoció produïda a París per aquesta disposició governamental, ultra ésser inenarrable, és indescriptible i inexplicable.

Els catalans absents, en llurs centres peculiars, s'abraçaven amb les llàgrimes als ulls, tot fent sardana i cridant:

—Ja podem retornar a la nostra aimada Catalunya! Ja reveurem la formosa vall, breçol de la nostra infantesa! Portau-me en terra, que hi vull morir!

Els catalans absents, en assabentar-se que el tren cap a llur pàtria encara tardaria a sortir, no s'han pogut contenir i, portats d'una legítima impaciència, s'han dirigit cap a la frontera corrent a peu.

La cursa presentava un aspecte lluidíssim. Hom preveu que la competició serà molt renyida, puix que allí on no pot arribar la força física, hi arriba l'entusiasme dels immigrants.

D'antuvi, s'ha entaulat un colze a colze molt emocionant entre Ventura Gassol i Puig i Ferrer. El primer, handicapat per la forma poc aerodinàmica de la seva cabellera, començava a perdre terreny a l'hora d'escriure aquestes ratlles.

ELS EQUIPS

Per equips, la supremacia indiscutible correspon a l'Esquerra Republicana de Catalunya. Són els més i els millors, i corren com uns esperitats. No cal dir que les apostes s'inclinen declaradament per aquest grup d'equipiers.

No obstant, Acció Catalana presenta un nucli selecte que pot donar sorpreses, puix que corren d'una manera molt intel·ligent.

A les 4'15 del matí del dimecres, l'equip d'Acció Catalana ha estat vist a Périgueux, estalonant els corredors de l'Esquerra.

L'equip confederal i anarquista també té probabilitats. No obstant, com que s'entestaren a emportar-se'n llurs maletes, el pes no els deixa viure i lluiten amb grans dificultats. Ultra això, aquests corredors tenen una marcada preferència per anar en automòbil, i hom preveu la possibilitat que siguin desqualificats.

L'ARRIBADA

La Generalitat prepara grans festeigs per commemorar l'arribada dels catalans absents.

El punt final del «cross» serà l'Estadi de Montjuïc, que estarà perfumat i guarnit amb flors.

El Comissari de Propaganda, en qualitat de català absent i present a la vegada, dirà una mena de discurs «kick-off», però al revés, o sigui començant l'acabament de la cursa. La Generalitat ha instituit els següents premis destinats als guanyadors:

Individuals

- 1er. Un càrrec de delegat comercial a Ultramar.
- 2on. Una missió especial.
- 3er. Nomenament de secretari del Comissari de Propaganda, amb dret a anar i venir amb ell.
- 4rt. Un passaport de pell de xagrí treballada, d'un gran valor decoratiu.

Per equips

L'equip guanyador serà obsequiat amb el títol de «Esbart de dansaires per prendre part al primer Concurs Internacional que se celebri fora de la Península».

ULTIMES NOTICIES

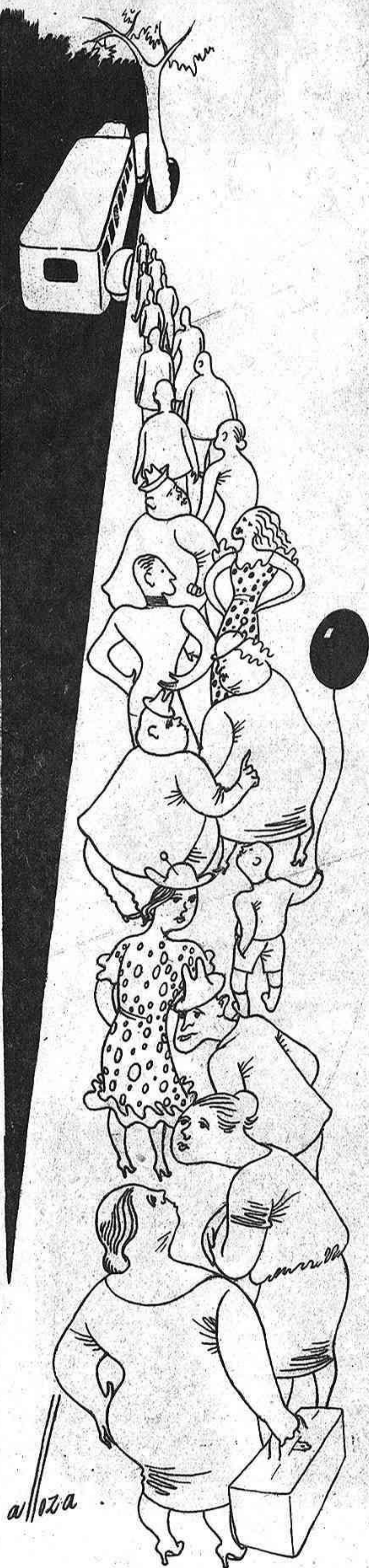
A la matinada del dijous, l'equip de l'Esquerra ha passat per Cahors com una exhalació. Testimonis presencials afirmen que el pas dels corredors només s'ha manifestat per un cop de vent, un núvol de pols i un xiulet.

Als que vulguin veure "Visions"

Ha estat posat a la venda el quadern número 9 de la revista «Visions de la Guerra i de la Revolució».

Publica aquest suggestiu quadern dotze suggestives fotografies d'actualitat, en deu de les quals pot admirar-se la figura del Comissari de la Comissaria de Propaganda Jaume Miravittles.

Qualsevol malpensat creuria a la vista d'aquestes «Visions» que aquesta revista l'edita el mateix Comissariat de Propaganda, però nosaltres no ho pensem ni molt menys.

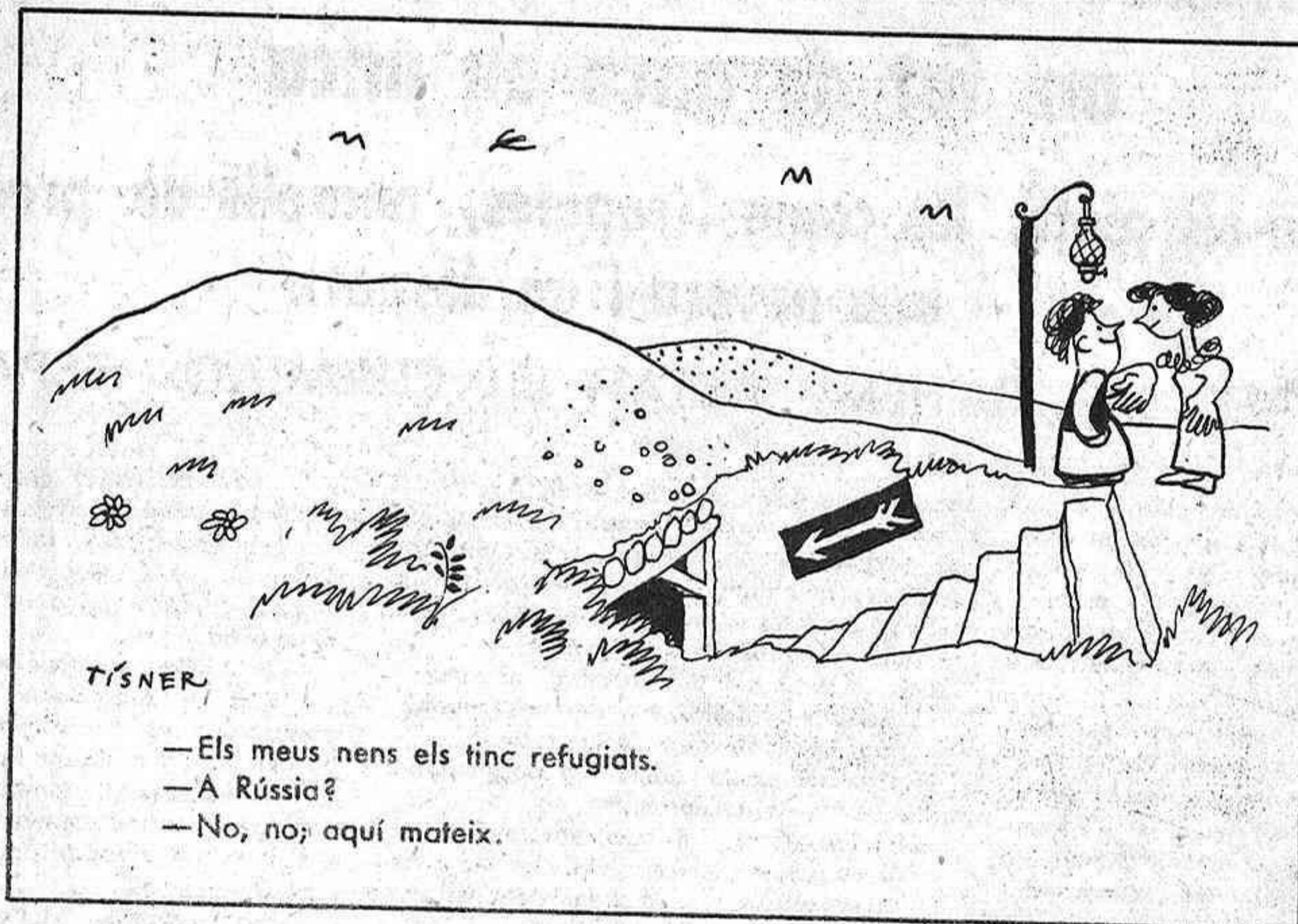
—Doncs què, no van a passar el dia fora, ara?
—No. Ara anem a passar-hi la nit.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

ANY, LXI

NUM. 3025

EDITORIAL

Les lluites intestines. -- El molt que valem nosaltres. -- No som un partit de masses.

La T. O. R.

El ~~partit~~ ha assistit serè i vigilant a la lluita dels seus col·legues, lluita ferotge per assegurar-se l'hegemonia de la Revolució i la Contrarevolució Reunides.

Els més i els millors no han estat ni els uns ni els altres: hem estat nosaltres. Calia dir-ho d'una vegada per sempre, perquè el poble honorat i treballador, humil i senzill, sàpiga que la Veritat, la Raó i la Justícia, quan parlen, parlen per la nostra boca.

El ~~partit~~, que no és un Partit de masses, puix que ningú no

sobra als nostres rengles, és un Partit de drets de gents.

El fet de no existir com a força organitzada fins fa molt poc temps, ens permet assegurar que nosaltres, pel fet mateix de la nostra absència, som els que hem laborat més eficaçment pel triomf de la Revolució. Quina Revolució? — es preguntaran els nostres estimats parroquians—. Doncs la genuïna i autòctona Revolució espanyola, la que no manlleva res a ningú i és autèntica, personal i pinto-

resca com el menjar blanc de Reus.

Però tot això, que és molt i que és molt bo, queda minimitzat davant la darrera enorme «performance» del ~~partit~~. Ens referim a la fundació de la sindical autònoma. Mentre els altres es barallaven amb llur: «Que t'hi jugues que la fem? — Llengua que no!», el ~~partit~~ ha treballat en silenci i avui podem oferir al públic els serveis de la sindical autònoma Tertúlia d'Operaris Reunits, que serà la més important i la de més garanties.

NO ES CAP ENSARRONADA

La construcció del cuirassat «Espanya» va essent un fet de mica en mica

Ja hi ha els plats, les copes i copetes, aparells de precisió una nevera i un despatx

NOSALTRES JA HI HEM TASTAT EL CURAÇAO «ESPAÑA»

De primer, no ens ho volíem creure; però quan vàrem veure aquelles capsetes de cartó damunt de les tauletes dels cafès, ens vàrem haver de rendir a l'evidència, i aquesta, després de posar-nos el peu al pit, com solen fer els vencedors amb els vençuts, ens va dir:

—Ah? No t'ho deia jo que anava de debò la subscripció per al nou cuirassat «Espanya»?

I, com que no hi havia més remei, vàrem decidir anar a veure l'ex-regidor de l'Ajuntament de Barcelona, a bastament conegut a la Casa Gran i en altres cases, perquè ens en digués alguna cosa.

Trobàrem el senyor Costa en l'oficina muntada especialment per a l'afer.

—Es veritat que vós sou el pare de la criatura? —li preguntàrem.

—De quina criatura?

—D'això de la idea de fer la subscripció.

—Psè... —digué modestament—. El pare... Em podríeu dir qui és el pare del negoci de les mines o bé del negoci de l'enterrament? La cosa estava en l'ambient; jo només vaig recollir els anhels populars i vaig llançar la idea al mercat. Però me la varen prendre...

—Sí? I qui va ésser?

—Qui volíeu que fos? Tothom; s'hi varen llançar al damunt els partits polítics, les sindicals, en Met, tothom. I jo vaig quedar reduït a un quidam sense importància, a fer la propaganda o cosa així. Tan bona com era la idea!

—Però, ja sabeu el que costarà fer el cuirassat? Mireu; l'antic, l'enfonsat, va costar 50.000.000 de pessetes; però ara en costaria 150.000.000.

—Era el que jo deia; però què hi farem; s'hi han entestat i...

—A més; per fer-lo ben fet es necessiten deu anys.

—Si és el que jo deia!

—I durant la guerra els rebels haurien mirat de bombardejar contínuament les drassanes on es fes.

—Xòcala, home, xòcala. Però aquells ximplers no ho han volgut entendre.

—Ah, així, es farà?

—Com, es farà. Es fa! S'està fent!

—Sí, la subscripció, és clar; ja hem vist les capsetes.

—Què, la suscripció; el cuirassat! Si ja en tinc un bon tros!

—Com! Així, a la callada?

—I doncs, que us pensàveu? Mireu.

Obri un armari i en començà de treure plats, copes i coberts.

—Tenim ja tot això per als menjadors; i o anem comprant de mica en mica, a mesura que es trenca. Després, veieu aquesta roba?

—ens ensenyà la del seu vestit—. Serà per

als uniformes de l'oficialitat si fa prova. Tot seguit que en vegi la durada en compraré una partida. A les calderes, que també en tenim, ara hi bullim les mongetes, perquè no es facin malbé per manca d'ús. Ah! I també tenim aparells de precisió.

Tocà un timbre i es presentà un jove.

—Ensenyeu el rellotge a aquest senyor.

Era un bon rellotge, efectivament.

—Es el del primer oficial. Jo porto el del capità. Així els comprovem.

—Molt bé; però del cuirassat, què?

—Del cuirassat? Ah, sí; hi ha la subscripció; les caixetes, les recaptés, els descomptes en els salaris dels obrers...

—Però en això, la construcció del «Komsomol» us deu haver perjudicat.

—Pel que fa al passavolant, sí; però no pas a les fàbriques, perquè aquestes subscripcions hi són obligatòries. Ara que, és clar, el cas del «Komsomol» em perjudicarà personalment a mi. Hi ha gent massa viva que se us menja l'herba sota els peus i se'n va. I això no està bé, perquè tothom té dret a menjar, sobretot entre col·legues.

—Però, per construir, el que se'n diu construir el cuirassat, com us ho fareu?

—Pel que us he dit ja haureu pogut veure que tot això ho tenim molt ben muntat; no ens falta ni la protecció ni res; doncs bé; el cuirassat també el muntarem. Cadascú en farà a casa seva un tros i, quan vingui el dia, els ajuntarem tots, apretarem els cargols i ja està; a l'aigua, **patús**.

—I la subscripció per a reparar el «Jaume I» també és idea vostra?

—No; és un afer que m'ha fugit dels dits; d'això sí que en sóc ben innocent. Però per a quan s'acabi la de l'«Espanya» tinc una altra gran idea.

—Quan s'acabi? Que s'acabarà?

—Vull dir quan ja no ragi. Aleshores organitzaré una subscripció amb festivals i accions per a guanyar la guerra sense anarhi; els subscriptors tindran dret a una parcel·la del terreny conquistat a l'enemic i, és clar, per conservar-lo, pagaran cada cop que estigui en perill.

—Bé —férem—. Moltes gràcies, i molta sort.

—Ah, home; preneu alguna cosa.

Obri una magnífica nevera elèctrica.

—Veieu? La nevera del cuirassat «Espanya». La usem, sobretot a l'estiu, perquè no se'ns escalfi.

Va treure uns gots, aigua gelada, una ampolla.

—No ens descuidem de res. Una copeta de curaçao —curaçao «Espanya»— reconforta i treu el cop.

Brindàrem pel curaçao «Espanya» i ens acomiadàrem. Però en ésser a la porta ens acudí un dubte:

—Escolteu: i un cop llest, l'«Espanya» per a qui serà? Per a ells o per a nosaltres?

—Home! Es veritat; ves, no hi havia pensat. Mare de Déu, ai, perdó; quines possibilitats!!!

El monumento que dedica al general

Navarra Sanjurjo

Nos hallamos ya ante el hecho consumado... Navarra, cuna de incontables e intrépidos varones, ha querido honrar a uno de éstos; pero perteneciente a la actual generación, joven aún.

El general Sanjurjo, pamplonés de nacimiento y de carácter, es una de las figuras más salientes de la Navarra de hoy, de esa Navarra que supo dar, junto a artistas como Sarasate y Gayarre, sabios como Yanguas y Miranda y los hermanos Toromira; escritores como Villoslada y Samaniego; hombres de ciencia como San Martín y Ramón y Cajal; generales como Pedro Navarro y Espoz y Mira...

Los méritos del general Sanjurjo no pertenecen sólo al dominio de Navarra... España entera le ha dado los mirros de su gloria y su nombre lo ha paseado bajo los arcos triunfales de la popularidad más encendida... Caudillo del Rif en aquella penosa campaña, todavía latente en el recuerdo de todos, el nombre de Sanjurjo llegó hasta la última aldea de la patria con un eco de inmortalidad... Pero era Navarra, madre amante del soldado victorioso, quien debía de llevar su figura y su nombre al bronce y al mármol, para perpetuarlo...

Desde dentro de breves días se alzará, pues, en uno de los lugares más bellos de Pamplona, entre el forzado paso del boulevard de Sarasate al Paseo de la Taconera, el monumento al general Sanjurjo, obra del grande y joven escultor roncalés Fructuoso Orduna.

Lo ha alzado el deseo de toda una región que se expresó por medio de una suscripción pública, de quien ha sido alma el actual alcalde de Pamplona, don José Sagardía, hombre inteligente, animoso y patriota.

Nosotros hemos querido ver la obra de Orduna antes de ser montada en Pamplona, en el propio estudio del artista, y la hemos visto junto al general y junto al autor.

Sanjurjo se muestra emocionado como un muchacho ingenio ante su monumento.

—¿Qué le parece esto, mi general?—le hemos dicho.

—¡Estos paisanos!—dice—. Estoy un poco avergonzado de semejante cosa... ¿Qué dirá la gente de mí que me dejo poner en estatuas?...

—¡Buen trabajo nos ha costado a todos!—interrumpe Orduna.

—Yo no quería, no... Se lo aseguro a usted, Enderiz... Con franqueza navarra... Ya se lo dije a usted

aquel día que hablamos del proyecto... Además, me han engañado... Primero, que un busto... Y el busto se ha convertido en una fuente monumental... Pero, por otro lado, tampoco era cosa de hacer un desaire a mi tierra, cuando ésta se obstinaba en el homenaje...

—¿Está usted satisfecho del trabajo de Orduna?

—Eso sí. Estoy prendado de su obra... Mi busto es algo admirable de parecido, de expresión... ¿Y estos relieves?—me dice mostrándome un gran bloque de mármol acabado de cincelar.

—Es una mujer representando la Vida—agrega el escultor—que ofrece sus rosas al vencedor.

para siempre toda la facie del ilustre militar. Esa su expresión bondadosa y jovial. El punto enérgico que de vez en vez aparece en la frente del vencedor del Rif, en los momentos de las resoluciones definitivas.

—Estoy satisfecho—dice Orduna—por esto del parecido... Era mi obsesión en este trabajo y esta obsesión me ha quitado muchas noches el sueño... Todo porque una tarde, modelando, observé de pronto que no acertaba, que entre el modelo y el barro no lograba establecer esa corriente de parentesco fisonómico imprescindible en estos casos... Tenía temor además de que el general viera lo inútil de su esfuerzo en la posesión

y me dijera con razón: «¿Pero a qué estamos perdiendo aquí el tiempo si ese pedazo de barro ni es Sanjurjo ni Dios que lo fundó?...»

Sanjurjo se queda pensativo un rato y dice:

—¿A que no saben ustedes en qué estoy pensando?

—Diga, general...

—En que esto del monumento va a ser para muchos una revelación... Unos me suponían gallego... Otros aragonés... Pero nadie, navarro...

—Y bien que lo es usted...

—Nacido en la calle Mayor de Pamplona, número 37, y bautizado en San Cerni... ¿Cabe más?... Y por si esto fuera poco, toda mi familia, navarra también... Mi madre, de Estella... Y mi abuelo, también de Estella y también general...

—¿Y también general?

—También... Sólo que general carlista...

—¿Irá usted a la inauguración del monumento?—pregunto.

—Naturalmente. Es del único modo que puedo corresponder al sacrificio que Navarra hace por mí... Me avergüenza un poco el acto, ya le decía; pero hay que ir... ¡Si esto lo hubiesen dejado para después de muerto!...

—¡Quién habla de muerte!—dice Orduna, pletórico de salud—. Los homenajes, en vida... Los triunfos, en vida... ¿Verdad, Enderiz?...

—También en esto se ha roto la tradición—afirmamos—. Al mariscal Foch le inauguraron su monumento en vida. Y a Hindenburg. Y ya ven ustedes que Francia y Alemania son naciones severas para esto de los homenajes.

Aun hablamos más y más y más... Como cuando se encuentran reunidas tres personas que nacieron en la misma tierra y la aman con amor entrañable...

EZEQUIEL ENDERIZ

(Foto Luque.)

El general Sanjurjo (X) con nuestro colaborador Ezequiel Enderiz y el escultor Orduna, en el taller de este último, contemplando el busto destinado al monumento que Navarra dedica al general.

Miramos detenidamente. Es una obra escultórica definitiva. Una de las mejores que, sin duda alguna, saldrán de sus manos portentosas. Fuerte y enérgico, el mito de la Vida, en forma de mujer desnuda, nos da una sensación profunda de su misterio. Aquel reposo del cuerpo y aquel brazo al aire con las flores en alto son como la representación de lo eterno en su fondo y de la inquietud y renovación en su superficie. Nada más grave y más alado al mismo tiempo.

—¿Y el otro relieve?...—preguntamos.

—Estoy sacándolo de puntos—dice Orduna.

Volvemos a mirar el busto de Sanjurjo que ha de centrar el monumento. Volvemos a mirar a Sanjurjo. Vuelta a mirar al busto...

—¿Es que no está parecido?—pregunta Orduna, observando nuestros paseos frente a su obra.

—¿Cómo parecido?... Es un retrato acabadísimo.

—En ningún otro me he visto mejor—dice el general.

En efecto. Cuando las generaciones venideras quieran saber cómo era Sanjurjo tendrán que ir a ver este retrato de bronce del maestro Orduna. En él queda

NEUMÁTICOS DE TODAS MARCAS.
MÁXIMOS DESCUENTOS
EXPORTACIONES A PROVINCIAS
ACCESORIOS DE AUTOMÓVILES

CONRADO ROCH
Paseo del Prado, 46. - MADRID

HOTEL PRINCIPE ASTURIAS
— MADRID —
Económico, bien situado, muy comfortable.

EL OZONOPINO RUY-RAY
Cumple con los preceptos de la higiene y desinfección
Soldado Ruiz, Camiás 137, Madrid

VENUS
LA MEJOR HOJA DE AFEITAR
De venta en todas partes

VENUS
Calidad superior

Com treballaven en la clandestinitat els grans revolucionaris

—Jo vaig posar-hi un «duro» i no van tornar-me el canvi.
 —Home! Ja saps el que costa un cuirassat així?

UN CARREC HONORIFIC

Els nostres lectors s'hauran adonat ja de les transformacions que va sofrint el format de «El Día Gráfico». Primer va haver-hi una certa tendència a l'aixafament; després va tornar-se quadrat i ara va, a marxés forçades, a transformar-se en cartipàs. Fins se'n

ESQUELLOTS

ressenten les fotografies que publica, que els surten les cares apaïssades. A què és degut això? Naturalment, a la manca de paper. Però a «El Día Gráfico»,

diari d'Esquerra Republicana, no n'hi mancarà.

Per què? Perquè l'edita la mateixa cooperativa i es tira a la mateixa impremta que «La Noche», diari de la C. N. T., i hi ha una promesa formal.

La cosa anà així. Es celebrava una junta de la cooperativa i els de «El Día Gráfico» es queixaven de la manca de paper, quan un representant de «La Noche» va intervenir paternalment:

—No; a «El Día Gráfico» no li ha de mancar mai paper perquè és el macarró de «La Noche».

Tal com sona. I, des d'aleshores, que surt amb divers format, gràcies al culs de bobina de la Soli.

PROHOMS MALAGUANYATS

Un malaguanyat prohoms de l'incipient anarco-catalanisme que aquests dies és reputat com a molt bon amic per anar a Montserrat deia dies passats fent gala d'assimil·lar ràpidament consignetes del darrer moment dels partits enemics de les consignes:

—Jo sóc de la Falç, de l'Esquerra i d'Estat Català, i ara vinc d'acompanyar un anarquista amb el meu cotxe (entengui's cotxe oficial), però no em veuràs mai amb ningú del P. S. U. C.

I tot dient-ho simulava unes ganyotes exorcistes com si hagués esmentat el diable.

El seu interlocutor, però, per una ignorada casualitat ho era del P. S. U. C. Santa innocència...!

LA MANIA D'ESTA'MPILLAR

Ara, que hi ha tot de persones que han pogut escapar-se del camp facciós, n'hi ha una colla que n'expliquen coses, bé perquè no els quedi família allí baix, bé perquè no els hagin amenaçat amb represàlies a càrrec d'agents en el nostre territori, o bé perquè no tinguin por.

Entre les coses curioses que expliquen hi ha les constants baralles que existeixen entre els feixistes, és a dir, entre els que encara són feixistes i els que ja no ho són: hi ha els requetés, monàrquics, que cada cop

KALDEERS

—Com s'ho faran per restaurar els borbons?
 —Sí, mira: els deuran portar a un restaurant!

ESQUELLOTS

en són menys perquè els de debò s'han anat morint o els han anat matant, i els falsos, que varen haver de fer-se'n; hi ha els militars espanyols, que reben dels militars estrangers i de l'Exèrcit Popular; hi ha els falangistes, que són feixistes i es diuen sindicalistes i van amb alemanys i italians...

Però a Saragossa n'hi ha, encara, uns altres i són uns falangistes que, així com els rebels han estampillat els bitllets de banc, els altres falangistes han estampillat aquests i formen la Falange Estampillada. I tots junts fan el que poden.

ELS ANARCO-CATALANISTES

Ara hi ha una passa d'anarco-catalanistes de via estreta d'entestats a fer de milionaris del Putxet.

No saben ben bé què volen ni esbrinen del tot el que volen alguns líders, què vulguin els liderets.

Nosaltres sabem només el que volen els líders i el que escriuen tot i fent veure que ho ha escrit un altre i el que troben a faltar quan no veuen escrit el que han manat que s'escriu en aquell to irresponsable que cal i que no s'escau a persones tan respectables.

Si tothom sabés aquestes coses que passen darrera la cortina potser l'anarco-catalanisme que neix avortaria legalment i no li caldria fer-ho d'amagat.

Ara, com a néixer, francament no ho creiem que neixi.

UN NOU SENTIT PROLETARI

L'anarco-catalanisme posat a ésser profús i actiu en la teoria ha intentat crear un sindicalisme per a neutralitzar al seu favor les dues forces sindicals que controlen les masses proletàries.

El líder al qual ha encarregat l'Esquerra aquesta àrdua tasca proletaritzant és en Roc Boronat, aquell que per a declarar-se a una mecanògrafa municipal que estava sota les seves ordres li dictava una novella d'amor plena de declaracions amoroses...

Si no és això un nou sentit proletari... ni mai.

LA BELLA I HIGIENICA SUBUR

Ara a Sitges les coses van d'una altra manera.

Sempre havia estat clara i neta i cristal·lina la vila sitgetana, però ara la revolució encara ha fet pujar de to les qualitats de la bella Súbur.

Un companyero d'un comitè sanitari de defensa de la localitat ha dictat davant el perill d'alguna epidèmia d'estiu unes consignes sanitàries d'entre els quals cal destacar-ne una que diu:

ESQUELLOTS

«Per a evitar una possible epidèmia del còlera es recomana als sitgetans la conveniència que es rentin les mans un cop abans de dinar i un altre abans de sopar.»

!!.....!!

EL DIRECTORI

El nou element del nou Directori...
 nat a...
 de...
 lu...
 n...
 m...
 q...
 q...
 q...
 g...
 ens le...
 pens m en...
 que

REVISTA DE PREMSA

SOLIDARIDAD OBRERA

La «Soli» de dissabte publicava en aquella secció de les tres columnetes un article en el qual es referia al que diu certa gent que si abans de l'hivern tindrem la pau, i diu:

Sí: antes del invierno, ¡la paz!

Seguimos hoy, como ayer, odiando con odio profundo e implacable a la guerra. Y nuestro más ferviente auspicio de hombres de trabajo— de hombres que detestamos instintivamente todo lo que implica violencia, muerte y destrucción—es que sea inminente el día en que, depuestas las armas, sonría otra vez a nuestro pueblo una vida tranquila y feliz.

«¿Otra vez una vida tranquila y feliz?»
 I per això vàrem matar tants antifeixistes?

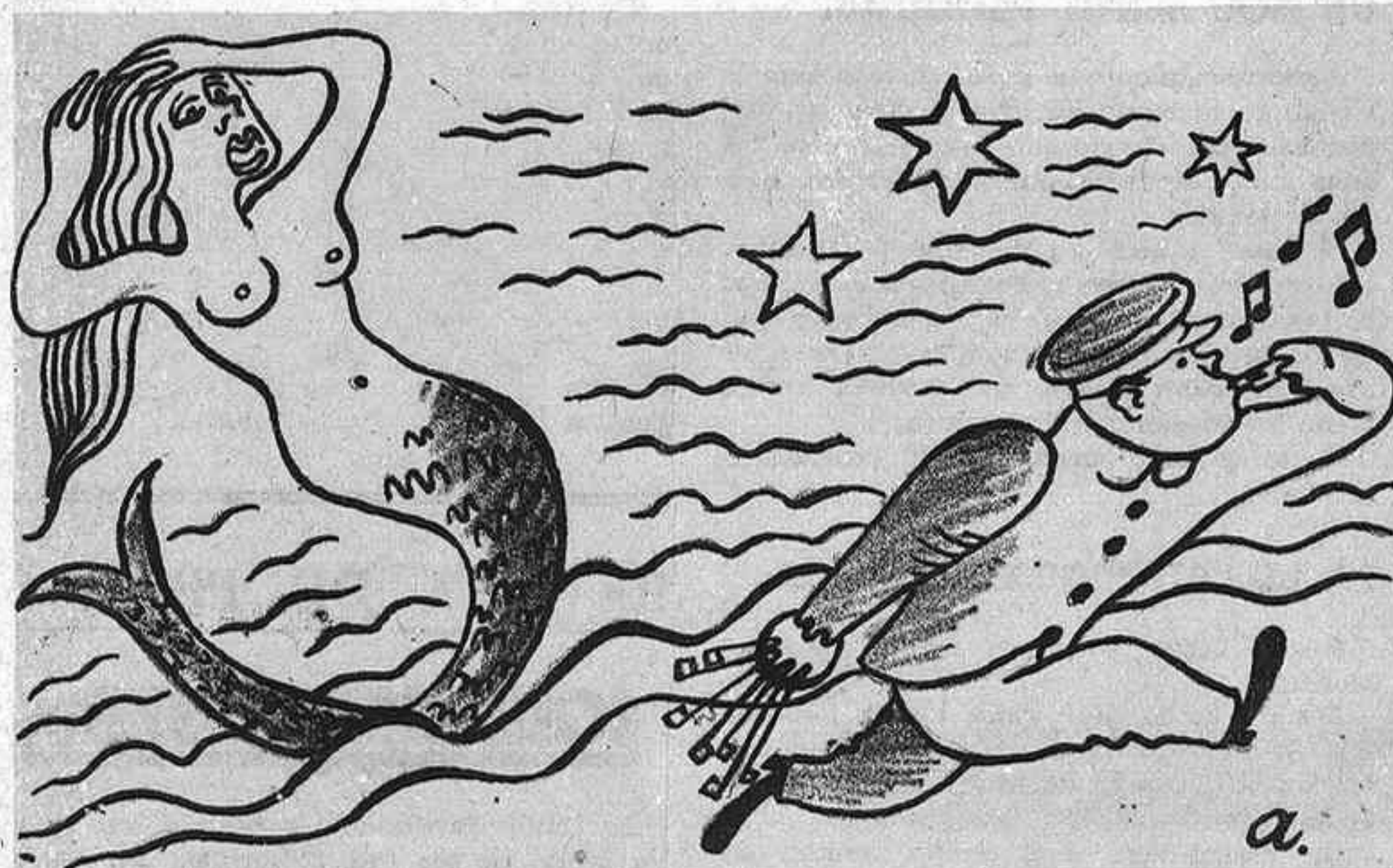
FRIED-FELD

—Ja ho veus; fía't-en, fía't-en!

Les sirenes i els sirenos estan mal sincronitzats

Contra tota lògica, són tocats els pits dels sirenos abans que els de les sirenes

CAL ORGANITZAR LA RERAGUARDA

Mentre i tant no sigui organitzada degudament la reraguarda, no anirem enlloc, ni farem res de bo.

Es clar que se'ns pot argumentar que la reraguarda no cal pas que es mogui, puix que anant endavant deixaria d'ésser-ho per convertir-se en avantguarda i anant endarrera corre el perill de topat amb la no intervenció, que és una mena de reraguarda extrema i desvergonyida.

Però, sense moure's ni anar endavant ni endarrera, una reraguarda que s'estimi cal que s'organitzi i miri a dalt i a baix i es faci càrrec del front que tenim més amunt del front.

CAL SINCRONITZAR MILLOR ELS SENYALS

Tot això ve a propòsit per la discòrdia nocturna que s'ha vingut observant entre les sirenes i els sirenos.

El fet és que estan mal sincronitzats i que els sirenos amb aquell afany insensat de voler portar els pantalons com es diu vulgarment en les discòrdies matrimonials to-

quen els pits abans que toquin i fins i tot abans que no toquin les sirenes.

Això, entre altres coses, causa profundes decepcions entre la població civil que no volem explicar per un natural escrúpol de discreció.

UNA EXCEPCIÓ

Es clar que mai no és tot dolent i que sempre hi ha excepcions exemplars perquè siguin aprofitades degudament.

Coneixem un sireno circumspecte i disciplinat que mai no ha tocat cap pit a deshora.

Aquest bon funcionari, quan sent les sirenes, puja i baixa diligent, com diuen els cromos que dona pel Nadal, totes les escales del seu districte i tusta moderadament totes les portes dels pisos, tot dient amb molts bons modos i sense fer esgarips alarmants:

— Bombardeo..., bombardeo..., bombardeo...

«LA NOCHE»

«La Noche», el nostre estimat col·lega que tira segons diu ell mateix més tones de paper que cap altre rotatiu antifeixista i que és, per tant, el més revolucionari, ha ideat una fórmula per arribar a la més perfec-

ta unificació dels senyals d'alarma.

Aquesta idea que s'ha empescat «La Noche» és coneguda ja de molts dels nostres lectors per haver-la publicat en les seves pàgines.

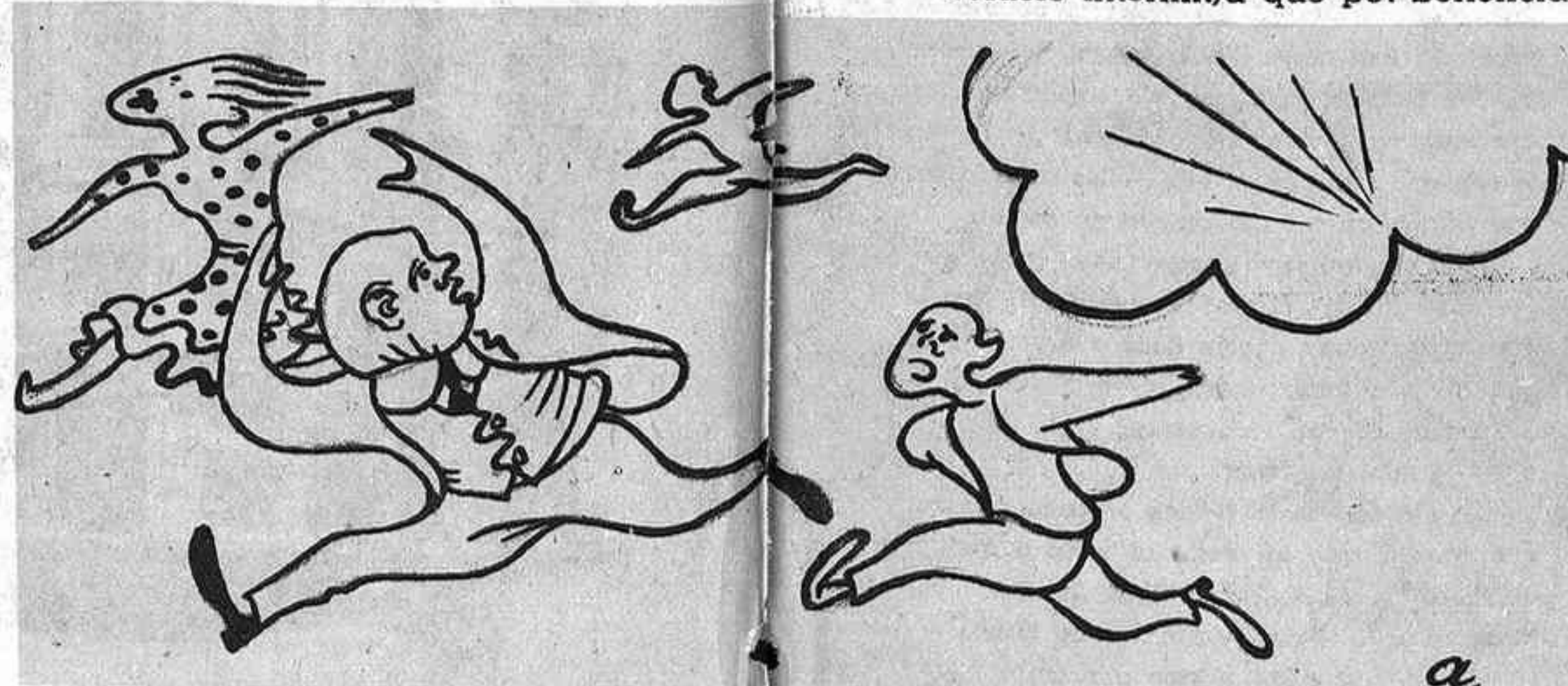
Consisteix en suprimir radicalment les sirenes i els sirenos fent-los callar quan hi hagi alarma.

Un cop fet el silenci, el nostre col·lega diu que fóra millor disparar una canonada de gran calibre de les bateries de Montjuïc a fi de fer saber contundentment als pacífics ciutadans barcelonins que hi ha una alarma efectiva i que és imminent la presència dels avions o dels vaixells feixistes.

A nosaltres la idea no ens sembla tan descabellada, però sincerament li trobem defectes pitjors dels que comporta per ara la mala sincronització que hi ha entre les sirenes i els sirenos.

Això de la canonada té, a més de les víctimes innocents que podria ocasionar, altres defectes més importants pel que fa a la necessitat d'orientar a aquells que han de sentir-se alarmats quan hi ha perill de bombardeig.

La canonada, com a senyal d'alarma, potser s'assembla massa a l'alarma mateixa específicament considerada i diem específicament considerada sabent que ens expossem que només ho entengui el nostre col·laborador doctor «Jo» Bibarrambla.

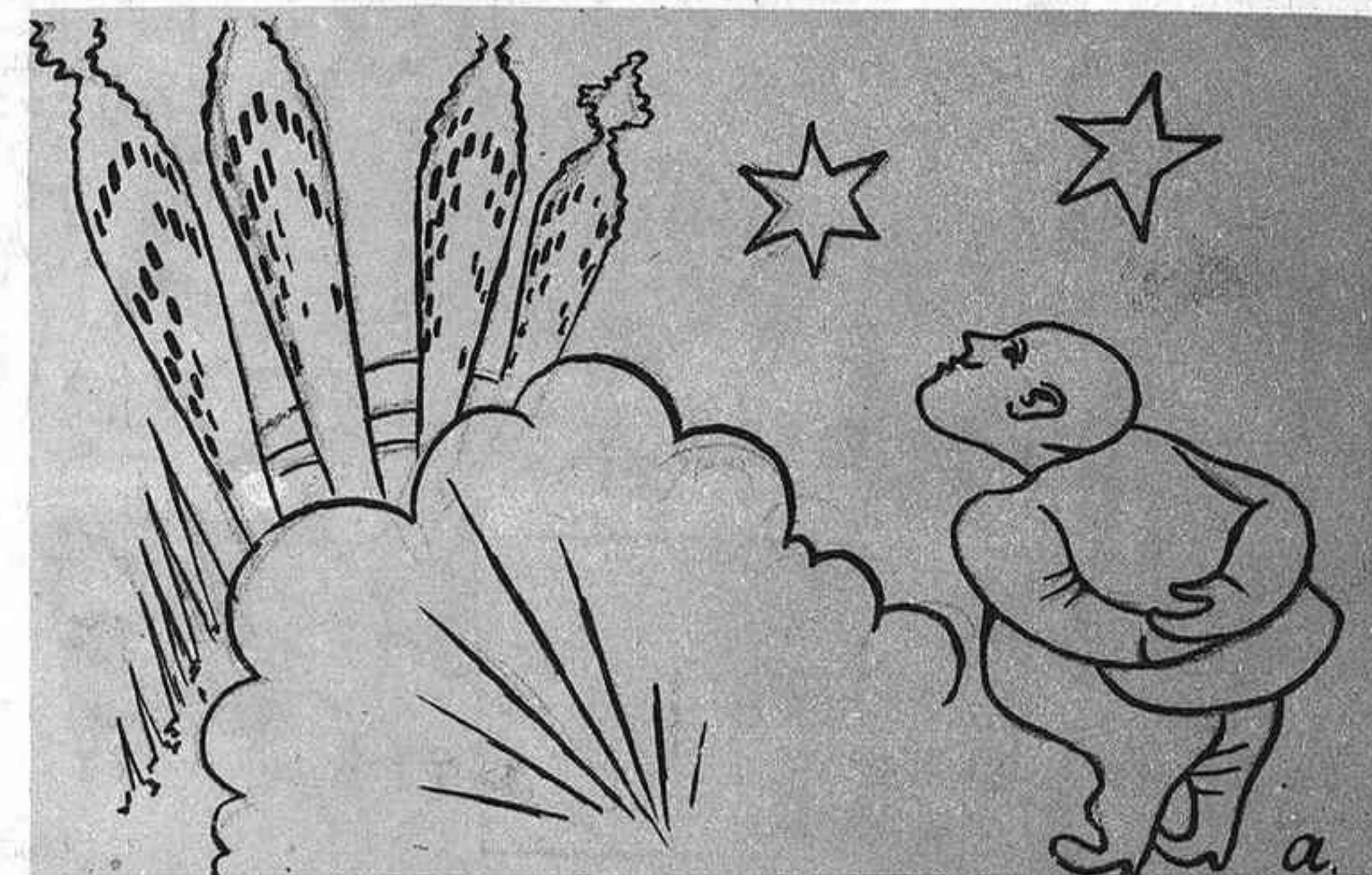
UNA SOLUCIÓ MILLOR

Nosaltres també diem... Nosaltres, pobres de nosaltres, convençuts que no ens llegeix ningú i a desgrat d'estar assabentats que els pocs barcelonins pacients que ens llegeixen troben que no fem riure perquè ho ha disposat així el Comissariat de Propaganda, nosaltres, que no tirem cap tona de paper ni som revolucionaris ni res, ens atrevim a proposar una solució que reputem com millor que la de «La Noche», perquè és nostra i perquè, què hem de dir nosaltres!...

Nosaltres, en principi, com a modest setmanari pseudo-humorístic, com diria Miravittles, coincidim en principi que cal suprimir les sirenes i els sirenos i aquestes deshonestes tocades de pits amb nocturnitat i «alevosia».

Però anem més enllà encara i posats a suprimir suprimiríem també la canonada de «La Noche» i encara suprimiríem fins i tot l'alarma mateixa i els motius que la produeixen.

Això ningú no gosarà dir-nos que no sigui de totes les solucions imaginables la millor, però nosaltres som els primers a comprendre que el millor és enemic del bo, com va dir un dia el poeta Viura mentre es treia els mitjons per a fer Pentalfa i tornant a la realitat proposem una solució intermitja que pot beneficiar

tothom i pot donar molta feina, cosa que convé perquè s'acabin d'una vegada els parats.

La nostra solució és la següent: Així com ara quan es registra la proximitat dels avions o dels vaixells feixistes toquen les sirenes i després toquen els pits dels sirenos o bé toquen primer els pits dels sirenos i pocs moments després no toquen les sirenes i encara uns moments després no vénen els avions ni els criminals vaixells pirates, seria més convenient que d'ara endavant vigiléssim ben bé i un cop registrada la proximitat dels avions o dels vaixells i per tant del perill..., catacruc!..., ensorréssim la Sagrada Família per mitjà d'una forta càrrega de dinamita...

Per tal de poder fer això un cop cada dia o un cop cada vegada que hi hagi perill de bombardeig caldria, un cop ensorrada, tornar-la a reconstruir ràpidament i com que per a reconstruir-la mai no caldria acabar-la totalment, puix que d'acabada totalment no ho ha estat mai, donaríem feina al ram de la Construcció i tindríem un sistema de senyals que en cas de perill despertaria fins i tot la gent que encara no s'hagués adormit en el moment de produir-se l'alarma.

Per altra banda evitaria molts danys de l'aviació facciosa, puix que, un cop arribats sobre la capital els ocellots negres, veurien abans de deixar anar les bombes que ja s'havia ensorrat la Sagrada Família i s'entornarien pensant-se que ja les havien deixades anar, les bombes..., i, de retorn, en aterrar al seu camp pensant-se que ja no les portaven, ho farien sense precaució i potser les farien esclatar, i ells i aparells se n'anirien a can Taps.

Si els reconstructors del ram de la Construcció, donada la lentitud que la revolució ha encomanat a les coses, no haguessin començat a reconstruir la Sagrada Família després d'una alarma, quan fos necessari anunciar-ne una altra, seria qüestió de pregar als facciosos que tornessin més endavant...

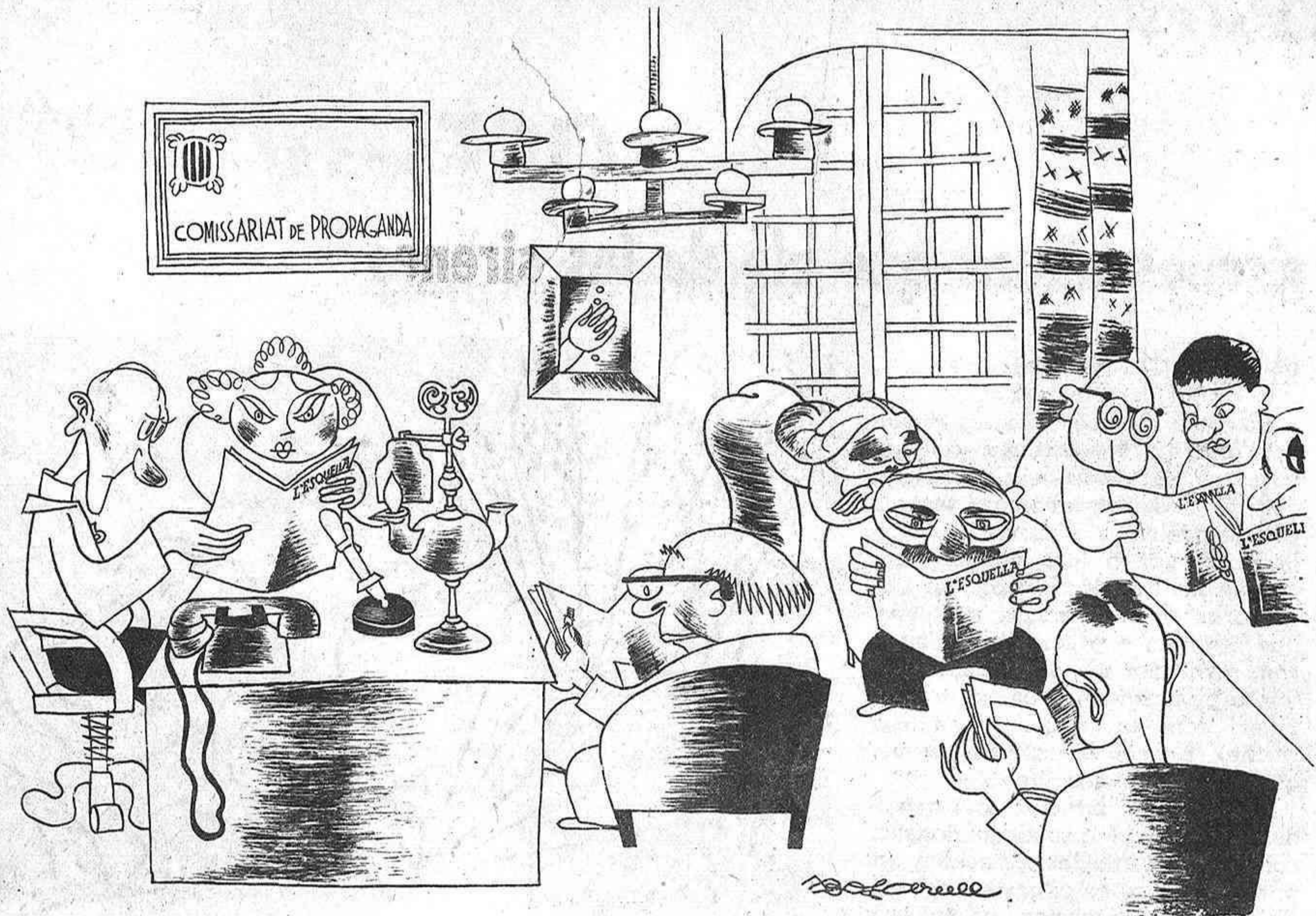
Potser ens hem oblidat algun detall o algun dels avantatges o desinconvénients del nostre sistema, però a desgrat de tot no deixa de tenir cara i ulls i d'ésser molt aprofitable.

¿Provem-ho?

PÈRE GALLARI

(Doctor Vostè Viva la Via Layetana.)

— Si no fos pel que diran, ens fariem uns tips de riure...!

— Ara només falta saber qui té la groga.

Les dues coses que et poden passar

En temps de la guerra, i en dir la guerra volem dir la Guerra, o sigui la Guerra Europea, a Anglaterra, on el servei era voluntari, es trobaren que arribà un moment que ningú no volia anar al front. Es cercaren i es trobaren molts trucs; la noia que es deixava besar pels que s'allistaven, convits, cançons, mítings, arguments.

Ací, és clar, no ens hem de deixar besar, ni hem de convidar a beure els nostres lectors que no es volen presentar, perquè es presentin fent esses d'entusiasme, ni els hem de fer discursos. Només els explicarem un argument que va tenir molt d'èxit, perquè no té rèplica, i és l'argument de les dues coses que poden passar als que es presenten.

Deien els anglesos al que volien convèncer:

—Què et pot passar si t'allistes? Només dues coses: que et facin anar a França o bé que no t'hi facin anar. Si no et fan anar a França, de què et queixes?

—I si m'hi fan anar?

—Si t'hi fan anar, només et poden passar dues coses: que et portin al front o que et deixin a la reraguarda. Si et deixen a la reraguarda, què més vols? Fas de turista.

—Sí, però, i si em porten al front?

—Si et porten al front només et poden

passar dues coses: que et facin anar a les trinxeres o que no t'hi facin anar. Si no t'hi fan anar, què vols?

—I si m'hi fan anar?

—Si t'hi fan anar, només et poden passar dues coses: que siguin les de primera línia o que no ho siguin. Si no ho són, per què et queixes?

—I si ho són?

—Si ho són, només et poden passar dues coses: que et fereixin o que no et fereixin. Si no et fereixen no sé pas que vols.

—Però, i si em fereixen?

—Si et fereixen només et poden passar dues coses: que et moris o que no et moris. Si no et mors, aniràs a l'hospital, et tractaran bé, et donaran permís... vaja, que no sé pas que més pots demanar i de què et pots queixar.

—I si em moro?

—Si et mors, tampoc no et podràs queixar.

L'Ajuntament de Gratallops sol editar bitllets de 1.000 pessetes.

Les sirenes barcelonines han declarat a la premsa que demanarien augment de sou.

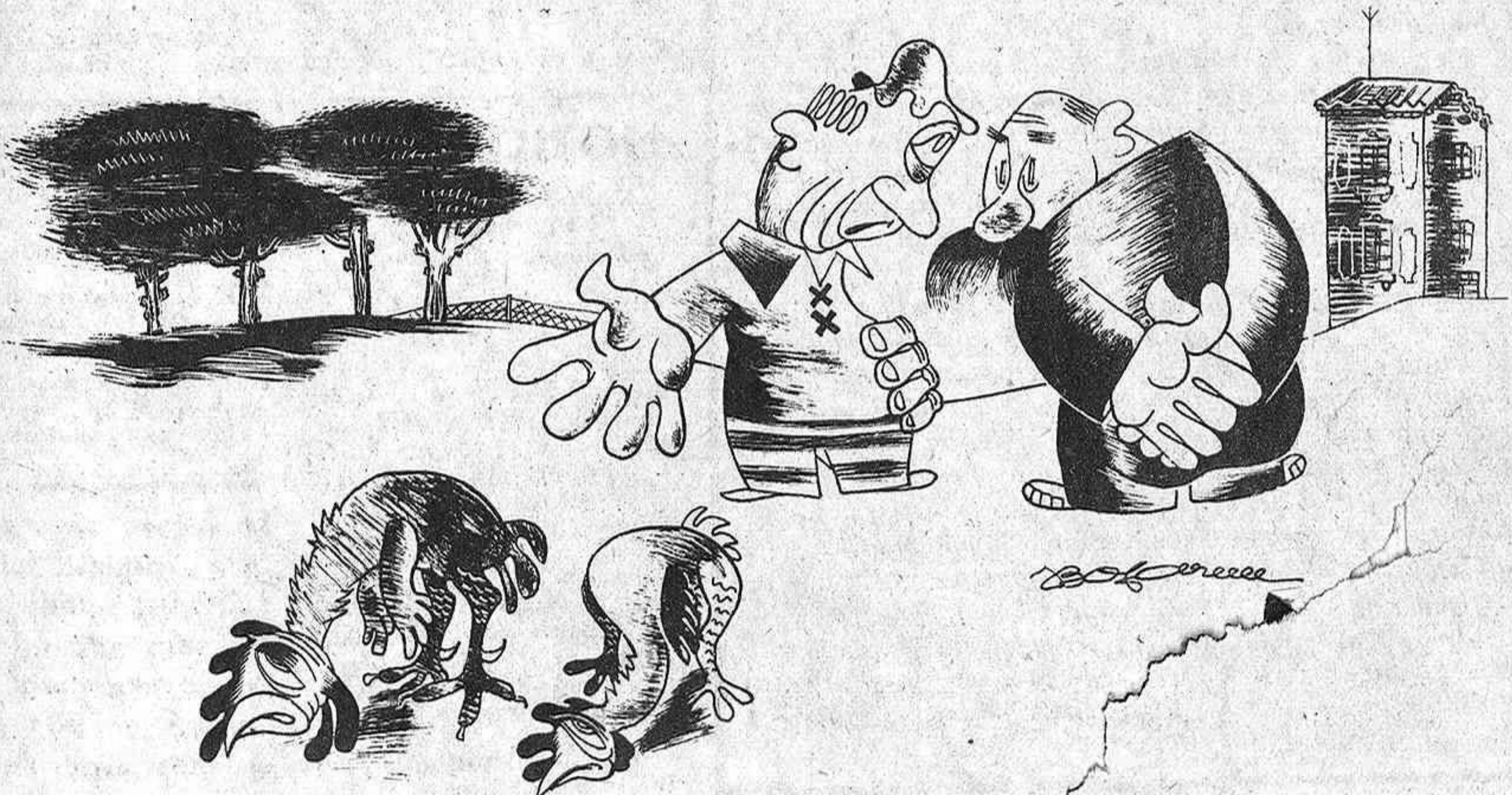
En un combat de la Batalla de l'Ou s'han passat als nostres rengles quinze pollastres.

Guarp

- Com canvien les coses, donya Perpetuo Socorro!
- No me'n parli, filleta.
- Abans donaven els olis a la parròquia sense fer cua.
- Oh, i encara te'ls portaven a casa!

--Estàn entristits. Com que a ciutat els teníem al balcó i estaven tan distrets!

P.R.O.U.!

LA T. O. R. (Tertúlia d'Operaris Reunits)

Sota aquest nom, llençem avui al mercat la sindical autònoma que tanta falta ens feia. Quan els altres només parlaven de fer-la, nosaltres hem vingut i l'hem feta. Dient això únicament ja estaria dit tot, pel que fa referència a la sagacitat dels nostres líders i a la qualitat realment immillorable dels nostres procediments.

La T. O. R. ve a omplir un buit. Les masses que han vist en el P. R. O. U. el Partit que els feia falla, el seu Partit, es trobaven mancades d'una sindical que, sense ofendre ningú i millorant el present, completés el quadre de llurs necessitats.

I consti que quan diem "masses" no fem demagogia, com aquests partits que també parlen de masses i només pensen en martells i en falçs. (Molt bé, Ovació.)

Tots els militants del P. R. O. U. vénen obligats a afiliar-se a la T. O. R. D'aquesta manera, la T. O. R. serà com una mena de bicicleta damunt la qual muntarà el P. R. O. U., en forma de senyor amb bala, dit sigui el bon sentit de la paraula.

Els sindicats de la T. O. R. es denominaran Sindicats Peculiaris, com, per exemple: Sindicat Peculiar del

Ram de Sangs, Sindicat Peculiar d'Oficis i Beneficis, Sindicat Peculiar de Transports de Porta a Porta, etc.

Per demostrar fins a quin punt era necessària la fundació de la T. O. R., fem constar des d'ara que ja tenim mig milió i mig d'afiliats, distribuïts en gairebé més de dos mil Sindicats Peculiaris. A l'hora de tancar aquesta edició, continuen rebent-se adhesions, en una quantitat tan enorme que és molt possible que ens veiem obligats a tancar la inscripció. I consti que ens reservem el dret d'admissió.

Per tal que el poble es doni compte que la T. O. R. és una cosa viva, fem públic que ja tenim també el nostre problema del taxi. Des d'ací, esperonem les autoritats perquè s'hi interessin.

En fi. No volem fatigar més els nostres amables i distingits lectors. Per a llur tranquil·litat, els fem saber que ja tenim enllestit un autèntic Programa per a Guanyar la Guerra, i que confeccionem un projecte de contacte amb la C.N.T. Sense comprometre'ns a res, avancem que és gairebé segur que en el pròxim "putsch" anirem junts.

Quan s'obri el Parlament, què, no hi serem nosaltres?

Heus ací l'angoixosa pregunta que crema els llavis dels nostres militants, i en general de totes les consciències honrades.

En intentar, en el terreny de la hipòtesi simple i pura, una resposta negativa, se'ns glaça la sang i l'enteniment ens fa fallida. Perquè és evident que estem acostumats que se'ns tracti de qualsevol manera, com si fóssim un Partit de broma, però poiser aquest cop, la farsa i la quimera arribarien massa enllà.

Un Parlament sense nosaltres ha d'ésser, forçosament, un Parlament de per riure. Per què? —es preguntaran els nostres prosèlits—. O millor dit, no s'ho preguntaran perquè ja ho saben. Veliàqui.

Seria de per riure perquè nosaltres som l'opinió pública, i un Parlament al marge de l'opinió pública

és com unes sabates sense sola. ¿Ho vol el país que el nostre Parlament sigui com unes sabates sense sola? No, i mil vegades no!

Deducció lògica, doncs? El país vol que el P.R.O.U. ocupi el seu lloc al Parlament. Si la voluntat del país és contrariada un cop més, no responem de res. El país aguanta i calla fins allí on és possible, però ni una unglia més! Arribat al límit de les seves concessions, el país esclatarà, i el P. R. O. U. haurà salvat la seva responsabilitat.

Fins ara, hem aguantat els nostres joves, que com a tals són impetuosos i ariscats. Però ja no podem més. Si se'ns obliga a deixar-los anar, no responem de res, com el meteoròleg no pot respondre, a vegades, de les terribles forces de la naturalesa que desferma amb el seus treballs.

NOTICIARI

Rectificació d'una errada. — Fem constar que en l'edició de propaganda de l'obra cabdal del nostre líder, allí on diu: "Mis observaciones clinicas sobre el limón, el ajo y la carn d'olla" ha de dir: "Mis observaciones clinicas sobre el limón, el ajo y la cebolla". El bon sentit dels nostres fraternals ja ho haurà comprès així.

El divi poeta Xavier Viura s'ensenyarà despullat, a tothom que el vulgui veure, al Castell de l'Oreneta, els dimarts, dijous i dissabtes de 6 a 8.

Tots els militants del P. R. O. U. que es troba-

ven a l'estranger, en saber el decret de la Presidència disposant el retorn dels funcionaris, han retornat com uns mals llamps.

El despatx que tenia el P. R. O. U. al Comissariat de Propaganda encara no ha desaparegut. Aquest menyspreu per les nostres coses ens fa mal al cor.

En fer la seva reaparició, aquest full del P.R.O.U. saluda a tots els seus afavoridors i públic en general, desitjant-los un bon encert en llurs especulacions.

KALDERS

—Vols que et sigui franc? El decret restringint el consum de pollastres m'ha matat les il·lusions.

«El il·lustre periodista Don Salvador Cánovas Cervantes, cuyo interesantísimo libro SOBBERANIA NACIONAL Y MONARQUIA ABSOLUTA, está obteniendo un gran éxito».

«L'Esquella» necessita millorar el seu tren de vida. A fi d'arbitrar fons, seguint els imperatius de la moda, iniciem una subscripció per construir el cuirassat «Cánovas Cervantes». Perquè la gent vegi que va de veres, publiquem el retrat de l'il·lustre pròcer.

Aquest retrat, publicat a «Estampa» ja fa molt de temps, demostra entre altres coses que la celebritat del nostre home no és recent ni improvisada. Ningú no ens podrà acusar, doncs, de triar malament els nostres padrins.

Contribuiu a la construcció del cuirassat «Cánovas Cervantes», ciutadans! La rera-guarda el necessita.

"La propaganda ben entesa comença per un mateix"

(Miravittles)

AQUEST NUMERO
HA PASSAT PER LA

CENSURA

Els incontrolats continuen jugant a fer la Revolució

Als pocs dies d'ésser aixafat el feixisme, començaren a sortir els incontrolats controlats i els incontrolats incontrolats.

Totes dues tendències d'incontrolatge coincidiren en fer la Revolució requisant pisos i exterioritzant una rara simpatia per anar de passeig. Les autoritats no volien requisar ni passeigs i, com que les autoritats no volien passeigs, no varen dir res.

Els incontrolats continuaven jugant a fer la Revolució. I va formar-se un nou Govern que va dir: «No volem incontrolats!»

I es varen prendre enèrgiques mesures de neteja a base de documents acreditatius d'antifeixisme i es varen fer lleis que castigaven severament als lladres, i els partits i sindicals varen assegurar que netejarien les seves fileres i moltes coses més.

Els incontrolats continuaven jugant a fer la Revolució. I el nou Govern va deixar d'ésser nou perquè es va tornar vell i va formar-se un altre Govern. I el veritable

nou Govern va dir: «Acabarem amb els incontrolats!»

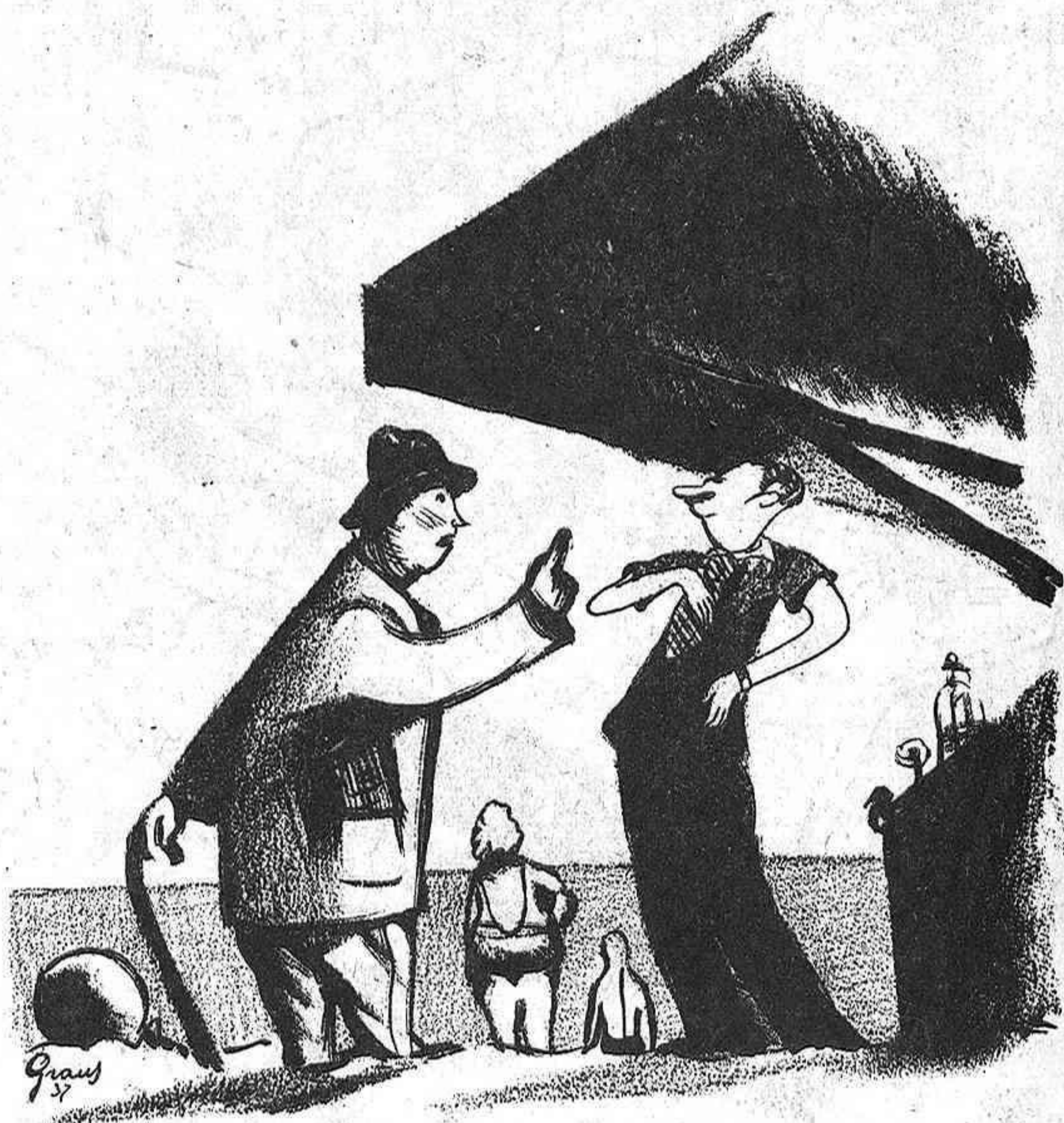
I va aprovar unes lleis que castigaven severament als lladres, i les organitzacions varen assegurar que estaven al costat del Govern i que l'ajudarien per acabar amb els incontrolats. També es varen fer molts nous documents acreditatius d'antifeixisme. Els incontrolats continuaven jugant a fer la Revolució.

Però, per a evitar això, es va formar un altre nou Govern, que inicià una tasca d'ordre absolutament distinta.

Primer va dir: «No volem incontrolats!»

I després va aprovar unes lleis que castigaven severament als lladres, i les organitzacions es posaren incondicionalment al costat del nou Govern i es varen fer molts més documents acreditatius d'antifeixisme.

Els incontrolats continuen jugant a fer la Revolució.

— I a tu, també t'han agafat per indocumentat?
— No, jo faig de papallona.

**¿Voleu llegir tots
els llibres en
tots els idiomes?**

Adreceu-vos a

**LLIBRERIA
LA INTERNACIONAL**

**Balmes, 22
BARCELONA**

MANUFACTURES GRAFIQUES

B. SIRVEN S.A.E.

(EMPRESA CONTROLADA PELS SEUS OBRERS)

•
Articles de reclam
Edicions d'art
i pedagògiques

CORTS 752 A 756

TELEFON 50883

"TIPOS DE CONFIDENTES"

**Mètodes d'espionatge i provocació
de la policia durant l'època tsarista**

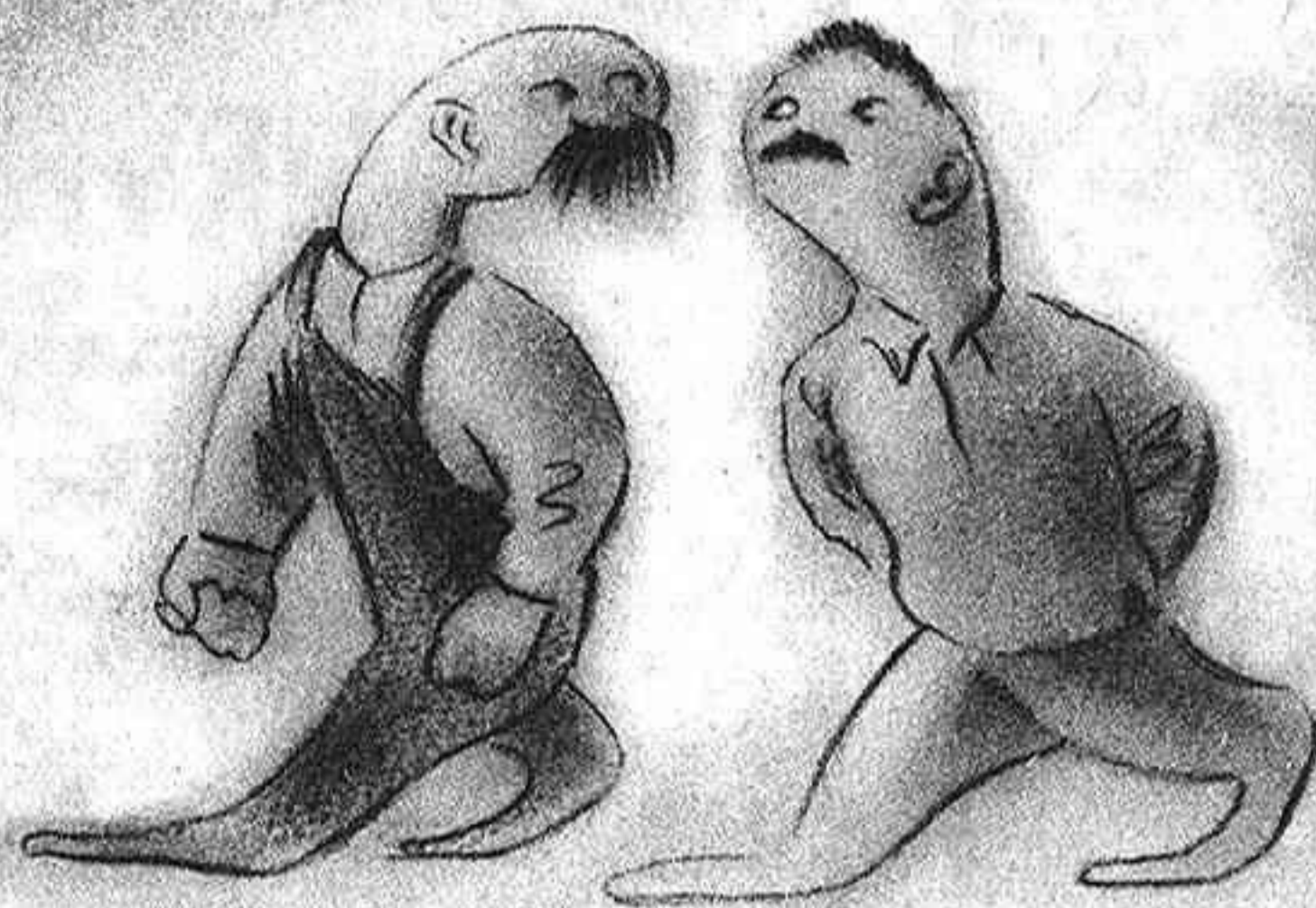
PREU: 30 CENTIMS

Comandes a

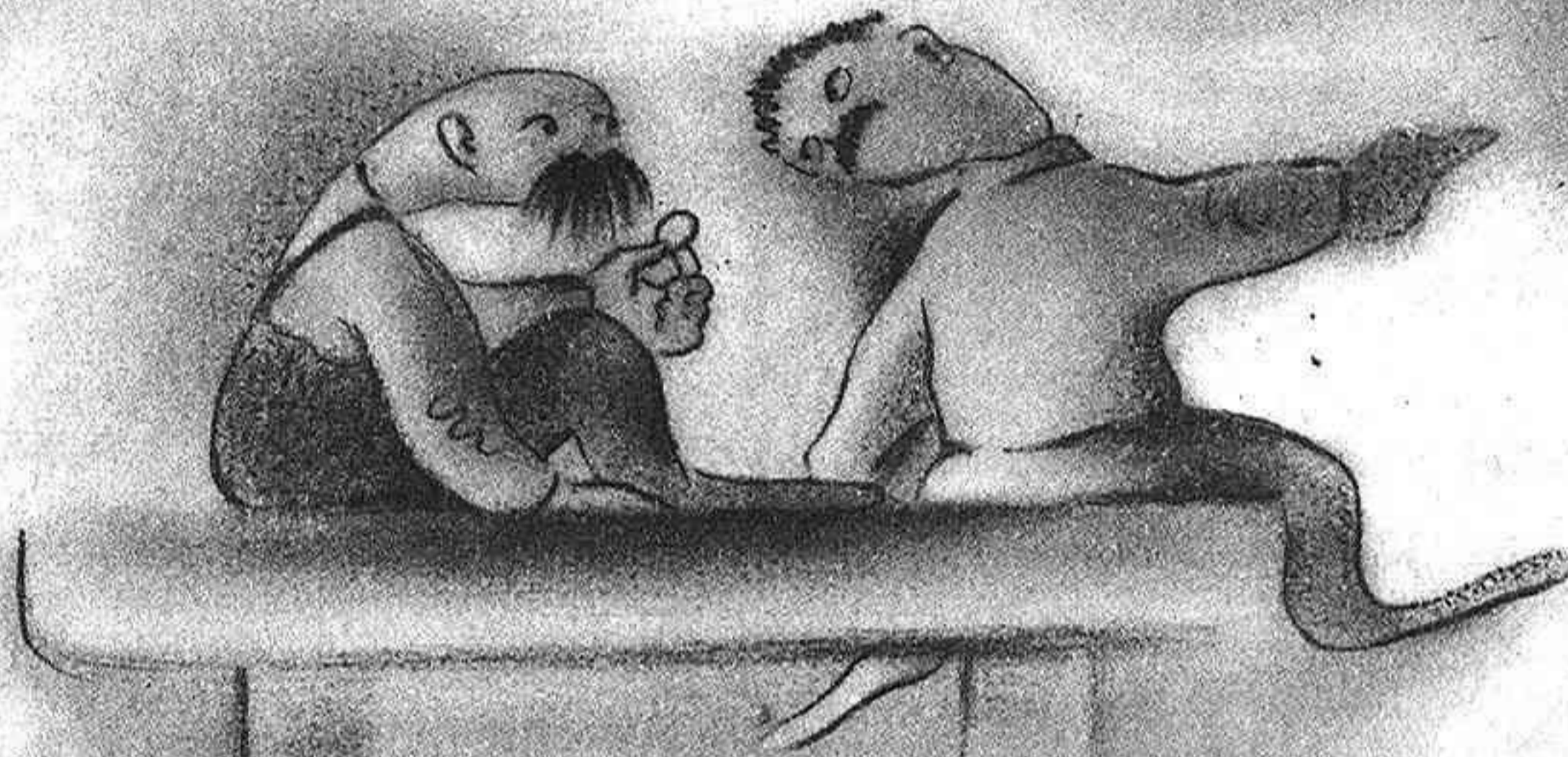
**"Publicacions Antifeixistes, Cooperativa Obrera de Distribució"
(P. A. C. O. D.)**

Rambla del Centre, 17. Apartat n.º 890. Barcelona

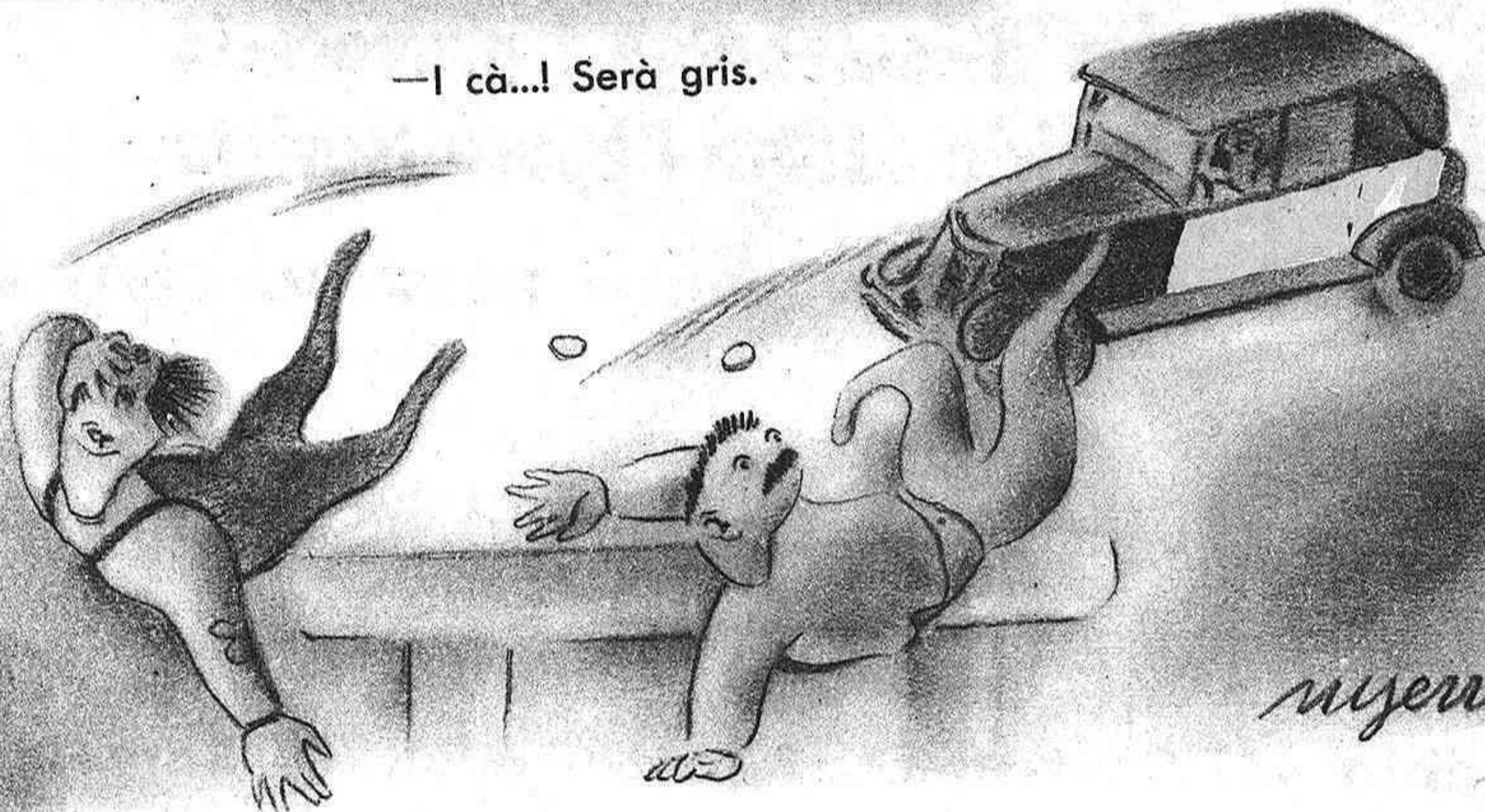

—Em jugo una pesseta que passarà primer un taxi vermell.

—I cà...! Serà gris.

—¡.....!

myena